

koonnut Henrik Saari

Ryhti-kuntayhteistyöryhmä

25.3.2025

Asianumero

Julkinen

Kokousaika 25.3.2025 klo 13-16

Ryhti-kuntayhteistyöryhmän 4. kokouksen muistio

Kokous järjestettiin etänä Teams-yhteydellä.

Osallistujat

Kaleva Latvala, puheenjohtaja, Turun kaupunki
Henrik Saari, sihteeri, Suomen ympäristökeskus
Tiina Hartman, Kuntaliitto
Päivi Tiihonen, Kuntaliitto
Virpi Lindvall, Paimion kaupunki
Päivi Malmi, Suomen ympäristökeskus
Seija Lonka, Suomen ympäristökeskus
Teemu Pekkanen, Suomen ympäristökeskus
Elina Ronkanen, Kymenlaakson liitto
Erno Mäkinen, Tampereen kaupunki
Rita Pihlaja, Lohjan kaupunki
Maarit Pimiä, Lappeenrannan kaupunki
Päivi Rapo, Vantaan kaupunki
Joni Rytönen, Rääkkylän kunta ja Tohmajärven kunta
Laura Suurjävi, Turun kaupunki
Reetta-Mari Tammela, Inarin kunta
Antti Varkemaa, Helsingin kaupunki
Antti Vasanen, Varsinais-Suomen liitto
Jouni Vastamäki, Järvenpään kaupunki ja Hyvinkään kaupunki

Vierailijat:

Vesa Putkonen, ympäristöministeriö (paikalla klo 13.05 -)
Martin Excell, Suomen ympäristökeskus (paikalla klo 14.20 -)

1. Kokouksen avaus, osallistujien todentaminen

Puheenjohtaja Kaleva Latvala avasi kokouksen klo 13.05.

2. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Hyväksyttiin helmikuun kokouksen muistio. Muistio on julkaistu myös ryhti.syke.fi-sivustolla.

3. Rakennuksen tietomallin asetus ja saatu lausuntopalaute, Vesa Putkonen, ympäristöministeriö

Erityisasiantuntija Vesa Putkonen ympäristöministeriöstä vieraili yhteistyöryhmässä ja esitteli tietomalliasetuksen tilannetta ja siitä saatuja lausuntoja. Esitys on liitteenä kuntayhteistyöryhmän aineistoissa.

Rakentamislaki on ollut korjattuna voimassa 2025 alusta alkaen. Asetusluonnoksen nimi on ”asetus rakentamisen suunnitelmamallien ja viranomaiskatselmusten sisällöstä”, mihin viitataan myös tietomalliasetuksena. Lausuntoaika päättyi 16.2.2025, ja lausuntoja käsitellään tällä hetkellä.

Lausunnoissa olivat teemoja: 1) laajuus ja pakollisuus, 2) selkeyttämisen tarpeet, 3) mallien rakenteet, 4) koneluettavuuteen liittyvät kysymykset, 5) kokonaishyötyjen huomiointi.

Vesa Putkonen kertoi, että yhteentoimivuusalustan malli on ollut ohjaava tekijä suunnittelussa. Osaan avoimista kysymyksistä etsitään ratkaisuja Ryhti-kumppanitestaushankkeissa. Lisäksi Kuntaliitolla on käynnissä ohjehanke tietomallien hyödyntämiseen rakennusvalvonnassa.

Yhteistyöryhmän jäsenet toivat esille, että rakennusten tietomallien käsittely jakaa kentällä mielipiteitä: osa tekijöistä on innostuneita ja osa pienistä kunnista on huolissaan uusista IFC-malleja koskevista velvoitteista ja kustannuksista. Korostettiin, että yhteinen IFC-tarkastuksiin käytettävä ohjelmisto voisi olla eri toimijoille hyvä ratkaisu. Keskusteltiin siitä, mikä on pakollisten tietojen lista ja minimivaatimus kunnille. Tuotiin esille, että vaiheistaminen voisi olla hyvä seuraavien avustuskierrosten kannalta: ensin pyrittäisiin tekemään minimioteutus. Trimblen ja Lupapisteen järjestelmiin liittyvät hankkeet jo kehittävät IFC-mallien vastaanottamista.

4. Katsaus Ryhti-järjestelmän kehitystyön edistymiseen Päivi Malmi, Syke

Maaliskuun alusta tietojärjestelmän kehittäjätiimi puolittui Solita, Sitowise ja Ubigu ryhmän osalta. Ryhdin avoimet tietopalvelut on julkaistu eli karttapalvelu ja rajapinnat. Tietomallimuotoisten kaavojen, tonttijakojen ja alueidenkäyttörajoitusten rajapinnat ovat myös vielä työn alla. Myös kaavojen INSPIRE-tietotuotteet ovat tulossa.

Yhdeksän kuntaa on hakenut luvan kaavatietojen tallentamiseen Ryhti-palvelun selainkäyttöliittymällä.

Alueidenkäytön puolen kehitettäviä asioita ovat tänä vuonna myös mm. kaavatiedon muutostietopalvelu ja alueidenkäyttölain uudistuksen tuomat muutokset. Rakennustiedon puolelle kehitetään mm. ilmastaselvitysten tallennus ja tiedonluovutus ja karttakäyttöliittymän julkiseen käyttöön liittyvät toiminnallisuudet.

Kaikkea suunniteltua ei todennäköisesti ehditä toteuttaa vuonna 2025. Esimerkiksi karttakuvapalvelu kaavatiedoista viranomaisille toteutetaan vasta, kun aineistoa on enemmän jaettavaksi. Rakennuspuolella esimerkiksi yritysomistajien tietojen päivitys YTJ:stä tai maastotietokannan tietojen välittäminen eivät valmistu vielä tänä vuonna, vaikka niitäkin pyritään aloittamaan.

5. Tietomallimuotoisen kaavan ja VOOKA-aineistojen tuominen Ryhti-käyttöliittymässä, Seija Lonka, Syke

Seija Lonka esitteli Ryhti-palvelua (<https://ryhti-palvelut.syke.fi>), jossa etusivu on vaihtunut karttapalveluksi. Kaavatietojen tallennus löytyy valikon kautta. Seija näytti tallennuksen toimintaa Pihtiputaan aineistoa käyttäen. Kaavatietojen tallentaminen toimii samaan tapaan myös jo nykyisin voimassa olevien kaavojen kohdalla (VOOKA-aineistot).

Tietoja syötettäessä vireilletulovaiheessa tarvitsee olla JSON-muotoinen aluerajaus. Tietomallimuotoinen kaavasunnitelma lisätään ensimmäisen kerran vasta kaavaehdotusvaiheessa. Tietomallimuotoisen kaavan näkee Ryhti-palvelun esikatselussa.

Keskusteltiin siitä, että kunnat ovat aktivoituneet hakemaan lupia kaavatietojen ilmoittamiseen Ryhti-palvelun käyttöliittymän kautta. Luvan on hakenut yhdeksän kuntaa. Rajapintojen kautta tietojen toimittamista on testattu vasta testiympäristössä kumppanitestaushankkeissa.

6. Kaavan kumoamistietokokonaisuus ja kaavan esitystavan kohdistus Ryhti-järjestelmässä, Seija Lonka, Syke

Seija lonka kertoi muutoksista, joita kaavatietomalliin on tehty kaavan kumoamistietoihin liittyen. Muutoksia on tehty, koska ne helpottavat toteutusta sekä kunnan tietojärjestelmissä että Ryhti-järjestelmässä.

Nyt mahdollistetaan assosiaatio suoraan päätökseltä kumoamistietoon. Kaava voidaan siis kumota erillisellä päätöksellä joko kokonaan tai osittain. Kaavatietomallista on poistettu kaksi turhaa luokkaa.

Kaavatietomallista poistetaan kaavan keskeyttämistieto-luokka, koska erillisellä luokalle ei ole tarvetta. Malliin lisätään kaavakohteen kumoamistieto-luokka ja poistetaan *osittain kumottava kaavakohde* -luokka. Osittain kumottavat kaavakohteet ovat osa kaavakohteen kumoamistietoluokkaa. Lisäksi lisätään kaavamääräysryhmän kohdistus luokalle.

Ryhdin hyödyntämään tietomalliin ollaan puolestaan lisäämässä esitystavan kohdistus -luokka. Tämä liittyy siihen, että Ryhti-järjestelmän karttapalvelussa kaavakartalla saadaan teksti kohdistettua samaan kohtaan, missä se on kunnan versiossa.

Keskusteltiin siitä, että esitystavan kohdistus näin on loogista. Kyseessä on vapaaehtoinen lisäys eli muutos ei näy yhteentoimivuusalustan kaavatietomallissa. Kuntien ei ole pakko käyttää kohdistusta käyttämässään järjestelmissään, mutta sitä käyttämällä voi varmistaa, että kaavakartta näkyy samalla tavalla ryhdin karttapalvelussa kuin omassa järjestelmässä. Keskusteltiin siitä, että hyödyntäminen vaatii työtä järjestelmätoimittajilta. Joidenkin järjestelmien kohdalla kumppanitestauksissa ollaan jo kehitetty esitystavan kohdistamista.

7. Purkumateriaalin ja rakennusjätteen selvitystietojärjestelmä, Martin Excell, Syke

Martin Excell Sykestä esitteli purkumateriaali- ja rakennusjätteselvitystä ja Rapu-tietojärjestelmää.

Vähähiilistä rakentamista koskeva vaatimus tuli voimaan vuoden 2026 alusta lähtien. Purkumateriaali- ja rakennusjärjesteselvityksiä koskeva vaatimus tuli voimaan vuoden 2025 alusta, kuten myös vaatimus rakennuksen elinkaariominaisuuksista.

Purkumateriaali- ja rakennusjätteselvityksen tavoite on tukea kiertotaloutta, parantaa rakennus- ja purkujätetilastojen laatua, kehittää viranomaisohjausta, parantaa maamassakoodinointia ja tehostaa purkumateriaaleihin liittyvän tiedon käyttöä.

Selvitystä ei edellytetä hankkeissa, joissa purkumateriaalin määrä on vähäinen (ks. rakentamislaki 16 §).

Purkumateriaalin ja rakennusjätteen selvitystietojärjestelmästä (Rapu) julkaistiin ensimmäinen versio vuoden 2025 alussa. Järjestelmä on käytössä ja sen käyttöön on lakivelvoite. Järjestelmän teknisen toteutuksen on tehnyt Gofore. Ensivaiheessa ilmoittaminen painottuu pakollisten ilmoitettavien tietojen osioihin. Uudelleenkäytettävät materiaalit lisätään jatkokehitysvaiheessa. Kirjautuminen järjestelmään tapahtuu Suomi.fi-tunnistautumisen kautta.

Rapu-palvelussa on kaksi puolta. Yksi hankkeeseen ryhtyvälle tietojen ilmoittamiseen ja toinen viranomaisvalvojalle. Hankkeesta vastaavan täyttämä arviolomake ja toteumalomake menevät kumpikin viranomaisten katsottavaksi.

Kuntayhteistyöryhmä näki, ettei Rapu-järjestelmä toteuta yhden luukun periaatetta. Esitettiin kritiikkiä siitä, että rakennusvalvonnan edustaja joutuu kirjautumaan erilliseen palveluun. Rakennusvalvonnan kannalta olisi hyvä nähdä tiedot viranomaisen omassa järjestelmässä. Järjestelmätoimittajien kanssa käydään neuvotteluja siitä, miten voitaisiin yksinkertaistaa yhteistyötä Rapu-järjestelmän ja lupajärjestelmien välillä. Ryhti-integraation rakentaminen voi olla liikaa nyt, kun kehittämistyötä on muutenkin paljon. Haasteena voivat lisäksi olla kustannukset.

Ryhmäläiset arvioivat, ettei monikaan rakennusvalvonta tiedä vielä uudesta Rapu-järjestelmästä.

8. Ympäristöministeriön avustamat uudet kumppanitestaushankkeet, Henrik Saari, Syke

Henrik Saari esitteli ympäristöministeriön viime kierroksella avustamia hankkeita. Avustusta sai 12 hanketta. Nyt kumppanitestauksessa on mukana 44 kuntaa kaavoituksen osalta ja 21 rakennusluvituksen puolelta. Maakuntia on mukana kuusi.

Uudet hankkeet ovat:

- Espoo – Qgis+Locus yleiskaava (Trimble)
- Espoo – Locus IFC-malli (Trimble)
- Helsinki – Facta ja Kuntanet tonttijako (CGI)
- Järvenpää - Lupapiste (Cloudpermit)
- Mäntyharju – Louhi (Sitowise)
- Muurame – VOOKA-prosessi (Ubigu)
- Pirkanmaan liitto – DmCity (Esri)
- Sodankylä – Ryhdin käyttöönotto, opas (kilpailutettava järjestelmä)
- Tampere - Facta-kuntarekisteri rakennus (CGI)
- Ulvila – kaavatietojen siirto ohjelmien välillä, Louhi+Qgis ja Fiksu (Sitowise)
- Varsinais-Suomi – Qgis
- Ylivieska – YTCad prosessi (Sweco)

9. Keskustelu seuraavasta avustuskierroksesta ja ryhmän näkemysten kerääminen YM:lle, Henrik Saari, Syke

Keskusteltiin kuntien ja maakuntien liittojen avustuskierroksesta. Keskustelun havainnot toimitettiin avuksi ympäristöministeriöön seuraavan kierroksen suunnitteluun.

Tuotiin esille, että kouluttautumisen tarve on jo nyt suuri eli siihen tarvittaisiin avustusta. IFC-mallit ovat uusi kokonaisuus, johon pitäisi kouluttautua.

Kunnat odottavat ohjelmistotoimittajien teknistä kyvykkyyttä ennen kuin siirtyvät Ryhti-käyttöön. Jos ohjelmistotoimittaja sanoo, että kaikki on kunnossa, niin sitten oltaisiin valmiita ottamaan Ryhti käyttöön. Vielä keskeneräisenä nostettiin esille kaavamuutosten käsittely ja tonttijaot. Kaavoituksen osalta olisi jo joitakin ohjelmistoja mahdollista ottaa käyttöön.

Mainittiin, että rakennusten tietomalliasetuksen suunta olisi tärkeää tietää seuraavalla avustuskierroksella, jotta osattaisiin hakea avustusta oikeisiin asioihin. Toiveissa on ollut, että tulisi jokin iso Rava3Pron tyylinen hanke.

Myös kokonaisuuden hallinta olisi tärkeää. Kannatettavaa olisi, että tuetaan käynnissä olevia prosesseja loppuun saakka, jotta saadaan tarvittavat kyvykkyudet. Olisi tavoiteltavaa saada niputettua käyttöönottoprojektiin mahdollisimman paljon kuntia.

Sen sijaan, että kunta hakee, voisiko se ilmoittautua käyttöönottokokonaisuuteen? Miten vältettäisiin, että jokaisen kunnan tarvitsee hakea erikseen. Hakuringit voisivat olla laajempia, kun valmiit ohjelmistot ovat olemassa. Onko avustusteknisesti mahdotonta, että ilmoittautuminen menisi esimerkiksi ohjelmistotoimittajan kautta?

Viimekin kierroksella osa koki, että aikaa on liian vähän hakemiseen. Asioiden käsittely lautakunnissa vaatii aikaa. Tärkeää on tiedottaa säännöistä hakuun koskien.

Nähtiin että kehittämishankkeissa ei tarvitse olla kovin montaa kuntaa hakijana. Useampi kunta hankkeessa voi mutkistaa asioita ja lisätä hallinnollista taakkaa, kuten joissakin hankkeissa aiemmin on käynyt.

Mentoroinnin ja sparrausavun tarjoamista kannatettiin ja myös ryhmäläisissä oli siihen valmiita.

10. Demo Turun hankkeen kehittämistä uusista toiminnallisuuksista, Kaleva Latvala, Turun kaupunki

Kaleva Latvala piti demon ja esitteli, miten Turun ja Seinäjoen kumppanitestaushankkeessa on kehitetty lupatietojen käsittelyä Trimble Locus Cloudissa. Hankkeelle alussa asetetut tavoitteet on täytetty noin viikon päästä.

11. Kokouksen yhteenveto ja seuraavat kokousajat

Todettiin, että muistio tulee kuntayhteistyöryhmän Teams-kanavalle ja myöhemmin

kuntayhteistyöryhmän verkkosivulle. Seuraavat kokousajat ovat tiistai 27.5.2025, keskiviikko 27.8.2025 ja torstai 13.11.2025.

Vastaanottajat

